

HIVATALOS JELENTÉSEK.

Szakülés 1913 május 5.-én.

Elnök: LENHOSSÉK MIHÁLY dr., később BELLA LAJOS alelnök.

1. HILLEBRAND JENŐ dr. választm. tag: „*A diluviális ősember nyomai a bajóti Öregkőbarlangjában*“ című előadásában ismerteti e barlangban a Szakosztály megbízásából végzett ásatás eredményeit. A barlangot kitöltő üledék alsó és felső rétegből áll, melyeket azután alluviális humuszréteg borít. A középső diluviumnak megfelelő alsó réteg az *Ursus spelaeus* és *Rhinoceros tichorhinus* maradványait, a felső diluviumot képviselő felső réteg pedig a *Rangifer tarandus* csontjait és arctikus mikrofaunát tartalmazza. Nevezetes, hogy a kutató ebben a barlangban is megtalálta az ősember nyomait, az alsó rétegben a solutréenkorú ősember babérlevélhegyeit, a felső rétegben pedig a magdalénienkorú ősember pengéit és egy csontból készített varrótűt.

Előadásával kapcsolatosan az előadó indítványt tesz, a Szakosztály ősrégészei dolgozzanak ki magyar terminológiát a palaeolithok korbeosztására vonatkozólag.

KADIĆ OTTOKÁR titkár örömet fejez ki a fölött, hogy a hazai diluviális ősember lelőhelyeinek száma ismét egygyel gyarapodott. Öröme kétszeres, mert az új lelőhely ismét barlang. A bajóti barlangok kutatását még a múlt évben BAITS GYÖRGY bajóti jegyző sürgette s a megtörtént kutatást előzékenységével és hathatós támogatásával megkönnyítette. Felszólaló ezt az örvendetes esetet példaképpen emeli ki arra utalva, hogy a hazai barlangkutatás ügyét nemcsak szakemberek, hanem lelkes laikusok is előbbre vihetik..

2. BELLA LAJOS alelnök: „*A Legény- és Leány-barlang ásatásának régészeti mellátása*“ címen beszámol azokról az ásatásokról, amelyeket a múlt év tavaszán KADIĆ OTTOKÁR dr. előadóval együtt a Bizottság megbízásából a fent nevezett barlangokban végzett. A *Legény-barlang* vékony alluviális humusztakarójából kikerült régiségek arról tanuskodnak, hogy ezt az üreget az újabb kőkorszaktól kezdve egészen a történelmi időig az ember többször lakásul használta. A humusztakaró alatt levő diluviális plasztikus vörös agyag teljesen meddő volt. A *Leány-barlang*-ban végzett ásatás a kincsásoktól kivetett anyag átkeresésére szoritkozott. Az eközben talált embertani és ősrégészeti anyag indokoltá teszi e barlang rendszeres felásatását.

KADIĆ OTTOKÁR dr. titkár a Legény-barlangban előforduló vörös plasztikus agyagot teszi szóvá. Felszólaló ilyen agyagot más hazai barlangokban is talált; ez mindig a barlangok fenekén van és mindenütt meddő. Ezen agyag tanulmányozását a mineralógusok és petrographusok figyelmébe ajánlja.

STRÖMPL GÁBOR dr. válaszm. tag azt tartja, hogy a Legény-barlang a diluviumban még csukva volt és csak az alluvium elején szakadt fel. Ez magyarázná meg azt a körülményt, hogy ebben a lakásra rendkívül alkalmas barlangban, miért hiányzanak a diluviális ősember nyomai.

3. ÉHÍK GYULA rendes tag: „*A Pálffy-barlang pleistocaen madárfaunája*” címen ismerteti azt a diluviális madárfaunát, amelyet HILLEBRAND JENŐ dr. ebben a barlangban a múlt évben gyűjtött és amelyet ČAPEK WACLAW oslavani tanár meghatározott. A barlangkitöltés két rétegéből kikerült madárfaunát rétegtanilag külön-külön ismertette utal arra a sajátos összefüggésre, amelyet az emlős- és a madárfauna rétegtani eloszlása között talált.

LAMBRECHT KÁLMÁN dr. rendes tag kifogást emel az ellen, hogy az érdekes fauna tanulmányozása külföldön történt, holott a Magyar Ornithológiai Központ osteológiai összehasonlító anyaga ezt fölöslegessé teszi. Kéri a Szakosztályt, hogy hasonló esetben a Központoz forduljon.

4. STRÖMPL GÁBOR dr. válaszm. tag tárgysorozaton kívül „*A borsodi Bükk-hegység barlangjairól*” szól. Előzetesen vázolja a hegység karsztos arculatát és fennek kialakulását. Egybeveti a Bükk karsztját a közeli gömör-tornai karszttal, s amennyiben a Bükk karsztosodása elaggottabb és karsztos fensikjának eróziós eldarabolódása előrehaladottabb: a Bükkben nem akadunk annyi sok barlangra, mint a gömör-tornai karsztban.

A bükki barlangok elhelyezkedése is a Bükk karsztos jellegében leli magyarázatát. A fensikon magán nincs számottevő barlang, mert azok vagy elpusztultak már, vagy eltömődtek. Ami víznyelő van a fensikon, az csak most van alakulóban és ezek kialakulása a peremi völgyek legifjabb bevágódásával (szurdok), azaz a karszt fenekének újabb sülyedésével (karsztforrások) függ össze. E víznyelők ugyan barlangokhoz vezetnek le, de ezek a barlangok még nem lyukadtak ki a napvilágra. E fensiki rejtett barlangoknak e szerint csak karsztológiai jelentőségük van. Ásatásokra ezek nem lesznek alkalmasak, viszont hidrográfiai és morfológiai tanulmányokra annál inkább. Ásatás tekintetében a fensik körül elszórt barlangok a fontosak. Azok, amelyek az egykor összefüggő fensikot feldaraboló völgyek oldalában fekszenek (Szeleta, Balla, Puskó, Bődöspest stb.). E peremi barlangok ugyanis régebbi eredetűek. Olyika a Bükk elkarsztosodásának még abba az idejébe eshetik, amikor az egykor elterjedtebb fensikot még tenger (mediterrán és pannóniai) csapkodta körül. Legtöbbje e barlangoknak későbbi nagyobb, jelentősebb karszt-fenek sülyedéssel keletkezett és e barlangokat az erózióbázis sülyedését követő szaporább völgyi bevágások tárták fel. Nemrég az újabb pleistocaen után tárult fel a Puskaporosi kőfülke is a Sinva szorulatában, mert az odvak szádái — a barlangi eredetű szoros bizonyítékai — az alacsony új pleistocaenkorú terraszbba futnak bele. A szoros felső nyílásánál régi barlang kopott nyomai láthatók, amelyen át az egykori buvópatak (Sinva) folyott át.

A bükki barlangok gondos és főleg szintről-szintre való tanulmányozása ez izelítő alapján érdekes tanulmányt ígér, amiért az előadó az erre vonatkozó kutatások és tanulmányok megejtését a legmelegebben ajánlja a Szakosztálynak.

Szakülés 1913 október 22.-én.

Elnök: BELLA LAJOS alelnök.

1. LENHOSSÉK MIHÁLY dr.: „*A piltowni koponyalelet*“ címen részletesen ismerteti a híres lelet körülményeit, a vele talált faunát és kőeszközöket, valamint a koponya rekonstrukciója körüli nézeteltéréseket. A piltowni koponya az eddigi ismert legrégebb határozottan emberi csontlelet, valószínűleg a pleistocaen elejéről való. A lelet rendkívül érdekes; míg állkapcsa csimpánzszerűnek nevezhető s a neandertypusu koponyáénál kezdetlegesebb, koponyatetejének alakulása határozottan magasabb, a mostanihoz inkább közeledő typust mutat. A sussexi koponya új problémák elé állítja az emberi nem eredését kutató tudományt s kétségessé teszi azt a felfogást, mely a récents rasszokat egyenesen a neandertypusu embertől vezeti le. A neandertypusu ember előtt már egy magasabb typusu emberalak élt Európában s valószínűbb, hogy ebből alakult ki a mai emberiség. Az előadó szerint a sussexi koponyalelet együvé tartozik a heidelbergi állkapocscsal, ellenben visszaesítendő KLATSCH-nak azon nézete, hogy a sussexi koponya neanderthali typusu.

2. HILLEBRAND JENŐ dr.: „*Az 1913. évben végzett barlangkutatásaim eredményei*“ címen ismerteti azokat az eredményeket, amelyeket ebben az évben a Balla-barlangban, az Istállóskői barlangban, a bajóti Jankovich-barlangban és a Pálffy-barlangban ért el.

A *Balla-barlang*-ban végzett idei ásatások bebizonyították, hogy a magdalénien és protosolutréen kor emberein kívül a solutrei kor embere is felkereste a barlangot. Ezt két babérlevélformájú hegy bizonyítja, amelyek a magdalénien és protosolutréen réteg között találtattak.

A Balla-barlangtól 3 óra járásnyira levő *Istállóskői-barlang*-nak diluviális tűzhelyéből ismét sok égetett barlangi medvecsont és több szebbnél szebb tipikus aurignacienkorú kőszerszám került ki.

A bajóti *Jankovich-barlang* diluviális rétegeiből néhány szép solutrei babérlevélhegy és egy csiszolt csontár került ki.

A *Pálffy-barlang* protosolutrei rétegéből egy emberi zápfog került napvilágra. Az alatta levő rétegben pedig egy csontból készült lándzsahegy, találtattott melynek alapi részén behasítás észlelhető. Ez tipikus aurignacien forma.

Szakülés 1913 december 20.-án.

Elnök: LENHOSSÉK MIHÁLY dr.

KORMOS TIVADAR dr.: „*A Révi sziklaszoros barlangjai*“ c előadásában a révi Zichy-barlang közelében levő 7 barlangban végzett próbaásatásairól számol be. A Sebes-kőrös balpartján, a Zichy-barlangtól Rév felé pár perenyire egymás felett 3 barlang van, az alsó névtelen kis barlang, a középső a Kecse-barlang s a felső a Devence-barlang. Az alsóban semmit, a középsőben barlangi medvecsontokat s egy hiénafogat, a felsőben gazdag korabronzkori konyhahulladékot, (kövésők, festett cserepek, hódállkapcsok stb.) talált az előadó. A Sebes-Kőrös jobb partján, a 26. sz. vasuti őrház felett egy kis barlang teljesen meddőnek bizonyult, úgyszintén a Rév közelében, a vasut mellett levő Tündérvár-barlang is. A legtöbb

eredményt még a Zichy-barlanggal szemben fekvő Vizes-barlang szolgáltatta, ahol elég sok barlangi medvecsonton kívül őz, szarvas s egy hófajdt gyér maradványai, valamint 3, a hiéna szemfogából készített penge is előkerültek. Ugyanebben a barlangban, hátul egy rézkori fiatal nőcsontváza került elő, világra nem hozott gyermekének csontmaradványai s mészkőgyöngyök társaságában. A Körösvölgy egy felsőbb mellékvölgyében, a Misik-völgyben lévő Biró Lajos barlangban is végzett ásatást az előadó, itt azonban számos medve — s néhány farkas — és lócsonton kívül egyebet nem talált.

PÁVAY V. FERENC dr. tagadja a bemutatott fogpengék mesterséges voltát s azok kiformalódását a koptatásnak tudja be.

KORMOS TIVADAR dr. a kétkedést mindig helyénvalónak tartja, de rámutat arra, hogy ilyen kopás természetes úton sohasem jöhet létre, s ezért a „fogpengéket,” melyek nálunk mindenütt gyakoriak, nemcsak hogy ember kezétől készítették, de valóságos szerszámtípusnak tartja.

CHOLNOKY JENŐ dr. hosszabb felszólásban utal a révi sziklaszoros és környéke morphologiai viszonyaira s a különböző magasságokban fekvő barlangok korát a völgy áttörésével hozza összefüggésbe. Minthogy a révi szoros áttörése aránylag fiatal keletű, az alacsonyan fekvő barlangokban a pleistocaen ősember nyomai nem is várhatók. A hiéna fogakból való pengeszerű tárgyakat ő is emberi készítményeknek tartja.

2. LAMBRECHT KÁLMÁN dr.: „Ujabb adatok barlangjaink fossilis madárfaunájához“ c. előadásában beszámolt hazánk fossilis madárfaunájának újabb gyarapodásáról. Anyagát a m. kir. Földtani Intézetnek a bajóti Öregkő-, a pozsony-megyei Pálffy-barlangban és a pilis szántói Orosdy-kőfülkében végzett ásatásaiból nyerte. A barlangok pleistocaenkoru rétegeiből előadó a következő új fajokat határozta meg. A Pálffy-barlangból: *Anser fabalis* LATH (vetési lúd) *Anas strepera* L. (kendermagos rése), *Mergus albellus* L. (kis buvár) és *Tringa alpina* L. (havasi partfutó); az Orosdy-kőfülkéből a *Colymbus auritus* L. (füles vöcsök) került ki.

Előadó mult évi, hazánk fossilis madarairól szóló összefoglaló tanulmánya¹⁾ 52 madárfajt mutatott ki Magyarország pleistocaenkoru rétegeiből. Hozzávéve ehhez Čapek W. oslawani madárorosteologus által a Pálffy-barlangból ujabban meghatározott 11²⁾ és előadó által fent bemutatott 5 új fajt, hazánk pleistocaen ornisából 68 fajt ismerünk ezidő szerint. A fajok tulnyomó számban tipikus tundralakók, kivéve a pilisszántói fülesvöcsköt és a ČAPEK W. által a Pálffy-barlangban megtalált *Syrnium uralense* Pall (urali baglyot), amely tipikus mélyerdei madár. Az előadás egész terjedelmében a m. k. Ornithologiai Központ folyóiratában jelent meg.³⁾

¹⁾ Aquila, XIX. (1912) pag. 270—320.

²⁾ Barlangkutatás, I. köt., pag. 57—68.

³⁾ Aquila, XX. (1913).

Választmányi ülés 1913 október 22.-én.

Elnök: BELLA LAJOS alelnök.

1. Titkár jelenti, hogy az utolsó választmányi ülés óta a következő új tagok léptek be a Szakosztályba.

Alapító tagúl belépett:

SCHAFARZIK FERENC dr. m. kir. bányatanácsos, műegyetemi tanár. Budapest.

Rendes tagúl beléptek:

A) TESTÜLETEK.

1. JÁSZBERÉNYI ÁLLAMI FÓGIMNÁZIUM.
Jászberény.	5. MISKOLCZ T. H. I. F. VÁROS. Mis-
kolcz.
2. BESZTERZCEBÁNYA SZ. KIR. VÁROS
MÚZEUMI KÖNYVTÁRA. Besztercze-
bánya.	6. DEBRECZENI REFORMÁTUS FŐISKOLA
KÖNYVTÁRA. Debreczen.
3. ORSZÁGOS MAGYAR Bányászati és
KOHÁSZATI EGYESÜLET. SALGÓTAR-
JÁNI OSZTÁLYA. Salgótarján:	7. MAGYAR FÖLDRAJZI INTÉZET R. T.
Budapest.
4. BATHYÁNY INTÉZET KÖNYVTÁRA.
Gyulafehérvár.	8. EGYETEMI FÖLD- és ÖSLÉNYTANI
INTÉZET. Budapest.

B) SZEMÉLYEK.

1. BÍRÓ LAJOS, a Nemzeti Múzeum
tb. őre. Budapest.	9. NIAGUL MIKLÓS. Temesszlatina.
2. GESSEL SÁNDOR ny. m. kir. fő-
bányatanácsos, főgeologus. Besz-
tercebánya.	10. NOSZKY JENŐ liceumi tanár. Kés-
márk.
3. GRÓSZ LAJOS székesfőv. polgár-
iskolai tanár. Budapest.	11. OROSZ ENDRE áll. igazgató tanító.
Apahida.
4. JABLONSKY JENŐ tanárjelölt Kis-
tétény.	12. REINER IGNÁCZ vállalkozó, bányá-
tulajdonos. Temesvár.
5. KOCH ANTAL dr. egyetemi tanár
Budapest.	13. ROZLOZSNIK PÁL m. kir. geologus.
Budapest.
6. KOGUTOWICZ KÁROLY dr. a Magy.
Földrajzi Intézet R. T. igazgatója.
Budapest.	14. STEINHAUSZ GYULA m. kir. főbányá-
tanácsos. Budapest.
7. LEGÁNYI FERENC gazdálkodó Eger.	15. THIRRING GUSZTÁV dr. a székesfőv.
Sztat. Hivat. igazgatója. Budapest.
8. LÖBLOWITZ ZSIGMOND könyvkeres-
kedő. Budapest.	16. WOLF SÁNDOR nagykereskedő Kis-
márton.
	17. ZALÁNYI BÉLA székesfőv. tanár.
Budapest.

A választmány a szép számban jelentkezett tagok belépését örömmel tudomásul veszi.

2. Titkár jelenti, hogy a nyár folyamán a „Barlangkutatás“-nak 1. füzetéből több száz mutatványpéldányt küldött szét előfizetési felhívással. A „Barlangkutatás“-ra eddig a következők fizettek elő:

A) TESTÜLETEK.

1. M. KIR. FÖLDMIVELÉSÜGYI MINISZTERIUM KÖNYVTÁRA. Budapest. 2. AQUINCUMI MÚZEUM. Budapest. 3. EVANGEL LICEUMI RÉGISÉGTÁR. Pozsony. 4. MECSEK-EGYESÜLET. Pécs.	5. FIUMEI ÁLLAMI FÖGIMNÁZIUM. Fiume. 6. CISTERCITA FŐAPÁTSÁGI KÖNYVTÁR. Zirc. 7. NAGYSZOMBATI ÉRSEKI FÖGIMNÁZIUM. Nagyszombat.

B) SZEMÉLYEK.

1. BAITS GYÖRGY községi jegyző. Bajót. 2. BAUDIS ANTAL dr. orvos. Csobánka. 3. ÖZV. CSORBA BÉLÁNÉ. Budapest. 4. ERDŐDY IMRE. Budapest. 5. ERGOVICS LAJOS. Budapest. 6. FARKAS SÁNDOR múzeum tulajdonos. Szentés. 7. GÁL MARGIT tanítónő. Budapest. 8. GICZEY SÁNDOR főjegyző. Kócs. 9. HEFTY GYULA ANDOR felső keresk. iskolai tanár. Késmárk. 10. HONÉCZY ALADÁR m. kir. posta- és távirda seg. ellenőr. Budapest. 11. JAKAB LAJOS székesfőv. tisztviselő. Budapest. 12. Lovag KNEBEL ZSUZI. Budapest. 13. LAURENTZI VILMOS dr. áll. főreálisk. tanár. Brassó.	14. LEHOTZKY ISTVÁN. Budapest. 15. LINDENBACH JÓZSEF áll. tisztviselő. Budapest. 16. NAGY MARGIT művésznő, tanárnő. Budapest. 17. NÉMETH MIKLÓS állami tisztviselő. Budapest. 18. PILLMANN ALFONZ rom. kath. lelkész. Csobánka. 19. REHBERGER ANNA földbirtokos. Budapest. 20. SZÜTS PÁL műegyetemi hallgató. Budapest. 21. SZÜTS FERENC. Budapest. 22. TRAGOR IGNÁC múzeum igazgató. Vác.

A választmány a szép számban jelentkezett előfizetők belépését örömmel tudomásul veszi.

3. *Titkár* jelenti, hogy a m. kir. posta és távirda igazgatósága a „Barlangkutatás“-nak megadta a hírlapjegyek használatára az engedélyt. Öröndetes tudomásul szolgál.

Választmányi ülés 1913 december 20.-án.

Elnök : BELLA LAJOS alelnök.

1. *Titkár* jelenti, hogy az utolsó választmányi ülés óta a következő új *rendes tagok* léptek be a Szakosztályba :

1. GERECEZÉ PÉTER főreálisk. tanár. Budapest. 2. LŐRENTHEY IMRE dr. egyet. tanár. Budapest. 3. REITHOFER KÁROLY térképész. Budapest.	4. RUDNYÁNSZKY LÁSZLÓ főszolgabíró Ráczeke. 5. TOBORFFY GÉZA dr. a Földt. Int. tisztviselője. Budapest. 6. TULOGDY JÁNOS egyet. gyakornok Kolozsvár.

A választmány az új tagok belépését örömmel tudomásúl veszi.

2. *Tilkár* jelenti, hogy az utolsó választmányi ülés óta a „Barlangkutatás“-ra a következő előfizetők jelentkeztek :

1. JORDÁN VIKTOR banktisztviselő.
Budapest. 2. KMETTY BÉLA műgyet. hallgató.
Budapest. 3. FLEISCHER ELEMÉR banktisztviselő.
Budapest.	4. KELEMEN GYULA m. a. v.-i tisztviselő. Budapest. 5. ESZTERGOMVIDÉKI RÉGÉSZETI ÉS TÖRTÉNELMI TÁRSULAT. Esztergom.

A választmány az új előfizetők belépését örömmel tudomásúl veszi.

3. *Tilkár* felhatalmazást kér, hogy a „Barlangkutatás“-ból a következő testületeknek és személyeknek ezentúl rendszeren tiszteletpéldányt küldhessen.

A) TESTÜLETEK.

1. MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.
Budapest. 2. MAGYAR NEMZETI MÚZEUM. Bpest. 3. MAGYAR NEMZETI MÚZEUM RÉGISÉGTÁRA. Budapest. 4. MAGYAR NEMZETI MÚZEUM NÉPRAJZTÁRA. Budapest. 5. MAGYAR NEMZETI MÚZEUM ÁLLATTÁRA. Budapest. 6. MAGYAR NEMZETI MÚZEUM ÁSVÁNYTÁRA. Budapest. 7. M. KIR. KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTERIUM. Budapest. 8. M. KIR. FÖLDTANI INTÉZET. Bpest. 9. MAGY. KIR. TUDOMÁNY-EGYETEM.
Budapest. 10. EGYETEMI FÖLDRAJZI INTÉZET.
Budapest. 11. EGYETEMI TERMÉSZETRAJZI SZÖVETSÉG. Budapest. 12. MAGY. KIR. TUDOMÁNY-EGYETEM.
Kolozsvár. 13. EGYETEMI ÁSVÁNY-FÖLDTANI INTÉZET. Kolozsvár. 14. EGYETEMI FÖLDRAJZI INTÉZET. KOLOSVÁR. 15. M. KIR. MŰEGYETEM. Budapest. 16. MŰEGYET. ÁSVÁNY-FÖLDTANI INTÉZET. Budapest. 17. MAGYARHONI FÖLDTANI TÁRSULAT.
Budapest. | <ol style="list-style-type: none"> 18. MAGYAR FÖLDRAJZI TÁRSASÁG.
Budapest. 19. KIR. M. TERMESZETTUDOMÁNYI TÁRSULAT. Budapest. 20. „URÁNIA“. MAGYAR TUDOMÁNYOS EGYESÜLET. Budapest. 21. MAGYAR TURISTA EGYESÜLET.
Budapest. 22. ORSZÁGOS KÖZMŰVELŐDÉSI TANÁCS.
Budapest. 23. ORSZÁGOS KÖZOKTATÁSI TANÁCS.
Budapest. 24. MÚZEUMOK ÉS KÖNYVTÁRAK ORSZ. TANÁCSA. Budapest. 25. MÚZEUMOK ÉS KÖNYVTÁRAK ORSZ. FŐFELÜGYELŐSÉGE. Budapest. 26. NEMZETI KASZINÓ. Budapest. 27. ORSZÁGOS KASZINÓ. Budapest. 28. BORSOD-MISKOLCZI MÚZEUM. Miskolcz. 29. TURISTASÁG ÉS ALPINIZMUS. Bpest. 30. BUDAPESTI ÚJSÁGÍRÓK EGYESÜLETE.
Budapest. 31. MAGYAR KÖNYVKERESKEDŐK EGYESÜLETE. Budapest. 32. FŐVÁROSI KÖNYVTÁR. Budapest. 33. BUDAI KÖNYVTÁR. Budapest. 34. A BÁNYA. Budapest. 35. AZ ÚJSÁG. Budapest. 36. BUDAPESTI HIRLAP. Budapest. 37. PESTI HIRLAP. Budapest. |
|---|---|

38. PESTI NAPLÓ. Budapest. 39. MAGYARORSZÁG. Budapest. 40. ALKOTMÁNY. Budapest. 41. PESTER LLOYD. Budapest. 42. NEUES PESTER JOURNAL. Bpest. 43. JUGOSLAVENSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI. Zagreb. 44. SVEUČILIŠINA BIBLIOTEKA. Zagreb. 45. HRVATSKO PRIRODOSLOVNO DRUŠTVO. Zagreb. 46. GEOLOŠKO POVJERENSTVO ZA HRVATSKU I SLAVONIJU. Zagreb. 47. BOSANSKO-HERCEGOVAČKI MUZEJ. Sarajevo.	48. BOSNISCH-HERZEGOVINISCHES INSTITUT FÜR BALKANFORSCHUNG. Sarajevo. 49. VEREIN FÜR HÖHLENKUNDE IN ÖSTERREICH. Graz. 50. DR. A. PETERMANN'S GEOGRAPHISCHE MITTEILUNGEN. Gotha. 51. ANTHROPOLOGISCHE GESELLSCHAFT IN WIEN. 52. INSTITUT DE PALÉONTOLOGIE HUMAINE. Paris. 53. THE LIBRARY OF THE UNITED STATES GEOLOGICAL SURVEY. Washington.

B) SZEMÉLYEK.

1. ABSOLON KARL dr. egyet. m. tanár, múz. ór. Brno. 2. BÄCHLER EMIL múzeumi igazgató. St. Gallen. 3. BAYER JOSEF dr. egyet. m. tanár. Wien. 4. BONCZ ÖDÖN dr. min. tanácsos. Budapest. 5. FRIEDLÄNDER R. U. SOHN könyvkereskedő. Berlin. 6. GOPCSA LÁSZLÓ min. tanácsos. Budapest. 7. GORJANOVIĆ-KRAMBERGER DRAGUTIN dr. udvari tanácsos, egyetemi tanár. Zagreb. 8. HADIK JÁNOS gróf, B. T. T. ny. államtitkár. Budapest. 9. HOERNES MORIZ dr. egyet. tanár. Wien. 10. JANKOVICH BÉLA m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter. Budapest.	11. LANCZY LEÓ B. T. T. főrendiházi tag. Budapest. 12. MAKAY BÉLA miniszteri tanácsos. Budapest. 13. MAŠKA KARL igazgató. Telč. 14. OBERMAIER HUGÓ dr. az Intit. de Paléont. Hum. tanára. Páris. 15. RUTOT A. dr. múzeumi osztályigazgató. Bruxelles. 16. SZOMBATHY JOSEF dr. kormánytanácsos. Wien. 17. SCHMIDT RUD. ROB. dr. egyet. m. tanár. Tübingen. 18. TEPPNER WILFRIED geologus. Graz. 19. TÓTH LAJOS dr. miniszteri tanácsos. Budapest. 20. ZSEDÉNYI BÉLA miniszteri tanácsos. Budapest.

A választmány felhatalmazza a titkárt, hogy a nevezett címeknek a „Barlangkutatás“-ból ezentúl rendesen tiszteletpéldányt küldjön.

4. *Titkár* jelenti, hogy a „Barlangkutatás“-sal a következő testületek és személyek folyóiratukkal ill. dolgozataikkal csereviszonyba léptek:

A) TESTÜLETEK.

1. MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA a „Magyar Tudom. Akadémiai Almanach“ és az „Akadémiai Értesítő“ c. folyóirataival. Budapest. 2. KIR. M. TERMÉSZETTUDOMÁNYI TÁRSULAT a „Természettudományi Közlöny“ c. folyóiratával. Budapest. 3. MAGYAR FÖLDRAJZI TÁRSASÁG a „Földrajzi Közlemények“ c. folyóiratával. Budapest. 4. „URÁNIA“ MAGYAR TUDOMÁNYOS EGYESÜLET az „Uránia“ c. folyóiratával. Budapest. 5. MAGYAR TURISTA-EGYESÜLET a „Turisták Lapja“ c. folyóiratával. Budapest. 6. BORSOD-MISKOLCZI MÚZEUM „Évkönyv“-vével és egyéb kiadványaival. Miskolcz. 7. TURISTASÁG ÉS ALPINIZMUS c. folyóirat. Budapest.	8. A BÁNYA c. folyóirat. Budapest. 9. ERDÉLYI NEMZETI MÚZEUM ÁSVÁNYTÁRA a „Múzeumi Füzetek“ c. folyóiratával. Kolozsvár. 10. GEOLOŠKO POVJERENSTVO ZA HRVATSKU I SLAVONIJU a „Vijesti geološkoga povjerenstva za Hrv. i Slav.“ c. folyóiratával. Zagreb. 11. VEREIN FÜR HÖHLENKUNDE IN ÖSTERREICH a „Mitteilungen für Höhlenkunde“ c. folyóiratával. Graz. 12. ANTHROPOLOGISCHE GESELLSCHAFT IN WIEN a „Mitteilungen der Anthropol. Gesellschaft in Wien“ c. folyóiratával. Wien. 13. BOSNICH-HERCEGOVINISCHES INSTITUT FÜR BALKANFORSCHUNG a „Zur Kunde der Balkanhalbinsel“ c. folyóiratával. Sarajevo.

B) SZEMÉLYEK.

1. ABSOLON KARL dr. egyet. m. tanár, múz. őr dolgozataival. Brno. 2. BAYER JOSEF dr. egyet. m. tanár dolgozataival. Wien. 3. FRIDLÄNDER R. u. SOHN könyvkereskedők a „Naturae Novitates“ című bibliographiai folyóiratukkal. Berlin.	4. MAŠKA KARL igazgató dolgozataival. Brno. 5. OBERMAIER HUGO dr. az Inst. de Paléont. Hum. tanára dolgozataival. Paris. 6. SCHMIDT RUD. ROB. dr. egyet. m. tanár dolgozataival. Tübingen. 7. TEPPNER WILFRIED geologus dolgozataival. Graz.

A választmány örömmel tudomásul veszi a megkötött becses csereviszonyokat
 5. Titkár jelenti, hogy HORUSITZKY HENRIK választm. tag beadta: „A magyar barlangtani irodalom“ c. munkájának kéziratát. Titkár ismerteti a kéziratot és kinyomatásra ajánlja.

KORMOS TIVADAR dr. választm. tag tekintettel a Szakosztály szerény anyagi helyzetére leghelyesebbnek találja, hogy a szóbanlevő munkát a Földtani Intézet nyomassa ki.

A választmány örömmel fogadja KORMOS dr. indítványát és felkéri, hogy a kézirat kinyomatása ügyében tegyen lépéseket a Földtani Intézet igazgatóságánál.

6. BEKEY IMRE GÁBOR választm. tag úgy a maga, mint STÖMPL GÁBOR dr. munkatársa nevében jelenti, hogy a vecsebbükki zombolyok és az aggteleki

Baradla-barlang kikutatására nyert megbízatásuknak nem tettek eleget. E barlangok kikutatásánál igen tekintélyes mélységeket kell leküzdeni, ami csak felvonókészülék és tábori telefon beszerzésével volna lehetséges. Indítványozza, a Szakosztály szerezze be e nélkülözhetetlen kellékeket.

A választmány megbízta a felszólaló BEKEY IMRE GÁBOR és STÖMPL GÁBOR dr. választm. tagokat, valamint JORDÁN KÁROLY dr. örökítő tagot is, hogy az említett szükséges kutató eszközök beszerzése fölött tanácskozzanak és a tanácskozás eredményéről a Szakosztály választmányának annak idején jelentést tegyenek.

AMTLICHE BERICHTE.

Fachsitzung am 5. Mai 1913.

Vorsitzender: *Dr. M. v. Lenhossék*, später *L. Bella*.

1. *E. Hillebrand* berichtet über die Ergebnisse der Ausgrabungen, die er im Auftrage der Fachsektion in der Höhle Öregkő bei Bajóth ausführte. Die Ausfüllung besteht aus einer unteren und einer oberen Schicht, die von einer Humusdecke überlagert wird. Die untere, mitteldiluviale Schicht führt Reste von *Ursus spelaeus* und *Rhinoceros tichorhinus*, die obere, oberdiluviale Schicht Knochen von *Rangifer tarandus* und eine arktische Mikrofauna. Bemerkenswert ist, daß sich auch in dieser Höhle Spuren des Urmenschen fanden, und zwar in der unteren Schicht Lorbeerblattspitzen (Solutréen), in der oberen Klängen und eine aus Bein angefertigte Nähnadel aus dem Magdalénien.

O. Kadić spricht seine Freude über diesen neuen Fund von Artefakten aus. Seine Freude ist umso grösser, als der Fundort auch diesmal wieder eine Höhle ist.

L. Bella betrachtet die Schaffung einer ungarischen paläoarchäologischen Terminologie und Nomenklatur ebenfalls für wichtig und beantragt zu diesem Behufe die Entsendung einer Kommission.

Auf Antrag des Vorsitzenden werden die Herren *L. Bella*, *L. Márton* und *O. Kadić* mit dieser Aufgabe betraut.

2. *L. Bella* spricht über die archäologischen Resultate der Ausgrabungen in der Legény- und Leányhöhle. Die aus der dünnen alluvialen Humusdecke der Legényhöhle zutage gelangten Objekte beweisen, daß diese Höhle dem Menschen vom Neolithikum bis in die geschichtlichen Zeiten des öfteren als Wohnstätte diente. Der diluviale rote plastische Ton unter der Humusdecke lieferte gar nichts. Die Ausgrabung in der Leányhöhle beschränkte sich auf die Durchsicht des von den Schatzgräbern aufgewühlten Materiales. Die dabei zutage gebrachten Objekte lassen eine systematische Ausgrabung auch in dieser Höhle als sehr wünschenswert erscheinen.

O. Kadić fügt einige Bemerkungen betreffs des vom Vortragenden aus der Legényhöhle erwähnten roten plastischen Tones an. Er fand einen solchen Ton auch schon in anderen Höhlen Ungarns; er kommt stets am Grunde der Höhlen vor und ist immer steril. Er empfiehlt diesen Ton der Aufmerksamkeit der Mineralogen und Petrographen.

3. *J. Éhik* bespricht die diluviale Vogelfauna, die *E. Hillebrand* in der Pálfyhöhle sammelte und die von Prof. *W. Čapek* in Oslawan bestimmt wurde. Er weist auf den eigenartigen Zusammenhang hin, der sich zwischen der in den zwei Schichten der Höhlenausfüllung gefundenen Säugetier- und Vogelfauna kundgiebt.

4. *G. Strömpl* spricht über die Höhlen des Borsoder Bükkgebirges. Eingangs wird die Verkarstung dieses Gebirges besprochen, sodann ein Vergleich zwischen diesem Karst und den nahen Gömör-Tornaer Karst gezogen. Ersterer ist älter, weshalb sich hier nicht so viel Höhlen finden, als im Gömör-Szepeser Karste.

Auch die Lage der Höhlen im Bükkgebirge hängt mit der Verkarstung dieser Landschaft zusammen. Auf dem Plateau selbst giebt es keine namhaften Höhlen, dieselben sind entweder bereits vernichtet, oder aber zerstört oder verstopft. Die Saugschlünde am Plateau sind erst im Werden begriffen, die Ausgestaltung derselben hängt mit dem Einschnitt der jüngsten Randtäler (Schlüchte) d. i. mit dem jüngsten Absinken der Unterlage des Karstes zusammen. Die Ponore führen zwar zu Höhlen hinab, doch haben sich diese Höhlen noch nicht geöffnet. Diese Höhlen sind also nur vom Gesichtspunkte der Karstologie von Bedeutung. Zu Ausgrabungen werden dieselben nicht geeignet sein, umsomehr jedoch zu hydrographischen und morphologischen Studien. Aus dem Gesichtspunkte der Ausgrabungen sind die im Umkreise des Plateaus verstreuten Höhlen von Wichtigkeit, jene, die an den Hängen der Täler münden, die das einst zusammenhängende Plateau zerschnitten haben (Szeleta, Balla, Peskö, Búdöspeszt). Diese Randhöhlen sind nämlich älter. Manche derselben dürfte noch aus der Zeit stammen, als das früher umfangreichere Plateau noch vom Meere gespült wurde. Die meisten dieser Höhlen sind jedoch gelegentlich eines späteren, bedeutenderen Absinkens der Karstunterlage entstanden, und diese wurden durch die auf das Sinken der Erosionsbasis rascher einsetzende Talbildung aufgeschlossen. Am Spätesten (nach dem jüngeren Pleistozän) öffnete sich die felsnische Puskaporos in der Szinvaschlucht, da die Mündungen des Felsloches in die jungpleistozäne Terrasse auslaufen. Am oberen Eingang der Schlucht sieht man schwache Spuren einer alten Höhle, durch die der einstige unterirdische Bach, die Szinva floss. Das genaue Studium der Höhlen des Bükkgebirges verspricht interessante Resultate.

Fachsitzung am 22. Oktober 1913.

Vorsitzender: *Ludwig Bella*, Vizepräsident.

M. Lenhossék spricht über den Schädel von Piltdown. Er schildert die Umstände, die zu der Entdeckung führten, die Fauna und die archäologischen Objekte, die in der Gesellschaft des Schädels gefunden wurden, sowie die Meinungsverschiedenheiten, die bei der Rekonstruktion des Schädels entstanden sind. Der Schädel von Piltdown ist der älteste bisher bekannte sichere Menschenfund und stammt wahrscheinlich vom Anfang des Pleistozäns. Der Fund ist überaus interessant: während der Unterkiefer schimpansenartig und primitiver als jene der Schädel vom Neandertaltypus ist, weist die Ausbildung der Schädeldecke entschieden auf einen höheren, dem heutigen näherstehenden Typus. Der Schädel von Sussex stellt die Forschung nach der Abstammung des Menschengeschlechtes vor neue Probleme und bringt die Annahme, die rezenten Rassen stammen unmittelbar vom Neandertal-Menschen ab, ins Schwanken. Vor der Neandertalrasse lebte in Europa bereits eine Form von höherem Typus, und wahrscheinlich entwickelte sich die heutige Menschheit aus dieser Rasse. Nach dem Vortragenden gehören der Schädel

von Sussex und der Kiefer von Heidelberg zusammen, die Annahme KLAATSCH's jedoch, der Schädel von Piltown sei vom Neandertaler Typus, wird zurückgewiesen.

E. Hillebrandt berichtet über jene Ergebnisse, die er in diesem Jahre in der Ballahöhle, in der Istállósköhle, in der Jankovichöhle bei Bajóth und in der Pálfyhöhle erzielte.

Die diesjährigen Ausgrabungen in der Ballahöhle haben gezeigt, daß die Höhle ausser dem Menschen des Magdalénien und Protosolutréen auch von dem des Solutréen aufgesucht wurde. Dies beweisen zwei Lorbeerblattspitzen, die zwischen den Schichten des Magdalénien und Protosolutréen gefunden wurden.

Aus dem diluvialen Herde der Höhle Istállóskó, die 3 Stunden weit von der Ballahöhle liegt, gelangten auch in diesem Jahre wieder zahlreiche angebrannte Höhlenbärenknochen und schöne Aurignacienartefakte zu Tage.

In der Jankovichöhle bei Bajóth fanden sich einige schöne lorbeerblattförmige Lanzen spitzen und eine Solutréenklinge.

Aus der Protosolutréenschicht der Pálfyhöhle gelangte ein Menschenmolar zutage. In der darunter lagernden Schicht fand sich eine aus Bein angefertigte Lanzen spitze, die an ihrem basalen Teile einen Einschnitt zeigt. Dieselbe ist eine typische Form des Aurignacien.

Fachsitzung am 20. Dezember 1913.

Vorsitzender: *Dr. M. v. Lenhossék.*

1. *Th. Kormos* hält seinen Vortrag über die Höhlen der Felsenge von Rév. Er berichtet über die Ausgrabungen, die er in 7 Höhlen in der Nähe der Zichyhöhle ausführen liess. Einige Minuten weit von der Zichyhöhle gegen Rév zu am linken Ufer der Sebes-Körös befinden sich drei Höhlen übereinander, die untere unbenannte, die mittlere Kecske-(Ziegen)-höhle, und die obere Devenczehöhle. In der untersten fand sich nichts, in der mittleren Höhlenbärenknochen und ein Hyänenzahn, in der oberen aber ein reicher Küchenabfall aus der Bronzezeit (Steinmeissel, bemalte Tonscherben, Biberkiefer usw.) Eine kleine Höhle am rechten Ufer der Fehér-Körös oberhalb des Eisenbahn-Wächterhauses No. 26. lieferte gar nichts, ebenso auch die Tündérvárhöhle in der Nähe von Rév an der Eisenbahn. Am erfolgreichsten war die Probegrabung noch in der Vizeshöhle, gegenüber der Zichyhöhle, wo nebst ziemlich viel Höhlenbärenknochen spärliche Reste vom Reh, Hirschen und einer Biberart sowie drei aus dem Eckzahn von Hyänen angefertigte Klängen zutage gelangten. Im hinteren Teil der Höhle fand sich das Skelett eines jungen Weibes aus der Bronzezeit mit den Gebeinen eines noch nicht zur Welt gebrachten Kindes und Kalksteinperlen. Auch in der Biró Lajos Höhle im Misiktale, einem oberen Seitentale des Köröstales, führte Vortragender Grabungen aus, ausser zahlreichen Bären-, einigen Wolfs- und Pferdeknöchen fand sich hier jedoch nichts.

Fr. v. Pávay-Vajna bezweifelt, daß die vorgelegten Klängen künstlich wären und führt die Form dieser Zähne auf Korrosion zurück.

Th. Kormos erkennt die Berechtigung von Zweifeln stets an, doch weist er darauf hin, daß eine Korrosion solcher Art nicht möglich ist, weshalb er diese

„Zahnklingen“, die bei uns allenthalben häufig vorkommen, nicht nur als Menschenwerk, sondern sogar als Artefaktentypus betrachtet.

E. v. Cholnoky bespricht in einer längeren Reflexion die morphologischen Verhältnisse der Felsenge vom Rév. Er bringt das Alter der in verschiedener Höhe gelegenen Höhlen mit dem Durchbruch der Enge in Zusammenhang. Da der Durchbruch der Enge von Rév verhältnismässig jung ist, sind in den niedriger gelegenen Höhlen auch keine Spuren des pleistozänen Urmenschen zu erwarten. Die vorgelegten klingenförmigen Objekte betrachtet er ebenfalls als Artefakte.

2. *K. Lambrecht* legt seine neueren Daten zur fossilen Ornithologie unserer Höhlen vor. Das Material erhielt er von der kgl. ungar. Geologischen Reichsanstalt, es stammt aus der Öregkőhöhle bei Bajóth, aus der Pálffyhöhle im Komitat Pozsony und aus der Felsnische Orosd bei Pilisszentlélek. Aus den Pleistozänschichten dieser Höhlen bestimmte Vortragender folgende Formen: aus der Pálffyhöhle: *Anser fabalis Lath.*, *Anas strepera L.*, *Mergus albellus L.*, *Tringa alpina L.*; aus der Felsnische Orosd: *Colymbus auritus L.*

In seiner zusammenfassenden Studie (*Aquila* XIX. S. 270—320) wies Vortragender 52 Vogelarten aus dem Pleistozän Ungarns nach. Wenn man nun noch die von *W. Čapek* aus der Pálffyhöhle bestimmten 11 Arten (*Barlangkutató* Bd. I. S. 57—68) sowie die vom Vortragenden soeben vorgelegten 5 Arten hinzurechnet, sind aus der pleistozänen Ornithologie Ungarns bisher 68 Arten bekannt. Diese Arten sind mit Ausnahme von *Colymbus auritus* und der von Herrn *W. Čapek* aus der Pálffyhöhle aufgezählten Eule (*Syrnium uralense*), welche Waldvögel sind, durchwegs typische Tundrenbewohner. Der Vortrag ist vollinhaltlich im XX. Band von „*Aquila*“, dem Organ der kgl. ungar. Ornithologischen Zentrale erschienen.

Ausschussitzung am 22. Oktober 1913.

Vorsitzender: *L. Bella*, Vizepräsident.

Der Sekretär berichtet, dass der Fachsektion seit der letzten Sitzung 1 gründendes und 25 ordentliche Mitglieder beigetreten sind.¹⁾

Der Sekretär berichtet ferner, dass er im Laufe des Sommers mehrere Hundert Exemplare des *Barlangkutató* als Probenummern versendete. Hierauf haben auf die Zeitschrift bisher 29 Personen abonniert.²⁾

Ausschussitzung am 20. Dezember 1913.

Vorsitzender: *L. Bella*, Vizepräsident.

Der Sekretär berichtet, dass der Fachsektion seit der letzten Sitzung 6 ordentliche Mitglieder beigetreten sind, ferner 5 Personen auf „*Barlangkutató*“ abonniert haben.³⁾

¹⁾ Die Liste der Mitglieder befindet sich auf S. 174 des ungarischen Textes.

²⁾ Die Liste der Abonnenten siehe auf S. 175 des ungarischen Textes.

³⁾ Die Liste der Mitglieder und Abonnenten befindet sich auf S. 175 und 176 des ungarischen Textes.

Der Sekretär ersucht um Ermächtigung, die Zeitschrift der Fachsektion 73 dem Namen nach aufgezählten¹⁾ Instituten und Personen unentgeltlich zusenden zu dürfen. Die Ermächtigung wird erteilt.

Der Sekretär berichtet, dass die Fachsektion mit 20 Körperschaften und Personen in Tauschverband getreten ist.²⁾

Sodann legt Sekretär *H. Horusitzky* das Manuskript „A magyar barlangtani irodalom“ (Die ungarische speläologische Literatur) vor.

Über Antrag von *Th. Kormos* wird beschlossen, das Manuskript der kgl. ungar. Geologischen Reichsanstalt zur Herausgabe zu übergeben.

Ausschussmitglied *E. G. Bekey* berichtet, dass er dem Auftrage, die Teufelslöcher von Vecsembükk und die Baradlahöhle bei Aggtelek mit *G. Strömpl* zu erforschen, nicht nachkommen konnte. Es sind hier sehr beträchtliche Tiefen zu bewältigen, wozu es an den nötigen Vorrichtungen fehlte.

Die Herren *E. G. Bekey*, *G. Strömpl* und *K. Jordán* werden beauftragt, über die Beschaffung der nötigen Vorrichtungen zu beraten, und sodann über die Resultate ihrer Besprechungen einen Bericht zu erstatten.

BESPRECHUNGEN.

HEFTY, GY. A.: *Die Tropfsteinhöhle von Liptószentiván* (Karpathenpost, 4. und 11. Dezember.) Késmárk 1913.

Es wird eine Höhle des Kalksteingebirges am Nordabhange der Niederen Tatra beschrieben. Die Höhle liegt im oberen Abschnitt des Tales Bisztra oder Sztavnyicza. Die nach Süden gerichtete Mündung ist 2 m. hoch und 5 m breit. Nach innen führt anfänglich bloss ein Gang, später teilt sich derselbe in mehrere Gänge, die meist 2—3 m hoch sind. Senkrecht auf den Hauptgang münden Quergänge; aus einem solchen Netz von sich kreuzenden Gängen besteht die ganze Höhle. Die Höhle von Szentiván gehört sonach zum Typus der Klufthöhlen. Sämtliche Gänge liegen eigentlich in einem und demselben Niveau, Differenzen in der Höhenlage werden durch das von der Decke herabfallende Trümmerwerk verursacht. An der Kreuzung von Gängen befinden sich kleinere Säle und naturgemäß ist die Decke an diesen Punkten am brüchigsten, so dass hier auch Wasser herabtropft. Demzufolge finden sich in diesen Sälen Stalaktit- und Stalagmitbildungen. Wo die Sohle der Säle sanfter geneigt ist, dort entstanden kaskadenförmig übereinander gelegene Tropfsteingebilde, die mit Wasser gefüllte kleine Becken einfassen. Interessant sind auch die vielen Brunnen, die sich an der Sohle

¹⁾ Auf S. 176 des ungarischen Textes.

²⁾ Die Liste dieser Körperschaften und Personen befindet sich auf S. 177 des ungarischen Textes.